رویداد

تخریب حریم ۲ خانه تاریخی در جلفای اصفهان

سیما زیبایی*

● قدبرافراشتن بنایی با ارتفاع غیراصولی در چهار طبقه و غیرهمگن در برابر دو خانه تاریخی ارزشمند در بافت تاریخی جلفای اصفهان یکی از جدیدترین رویدادهای تلخ حوزه میراث فرهنگی در شهر اصفهان است. این ساختمان نوساز بدون درنظرگرفتن حریم منظری و کالبدی این منطقه در برابر خانه تاریخی داوید که در مجاورت خانه تاریخی سوکیاس در محله تبریزی‌های منطقه جلفا قرار دارد در حال ساخت است.

اصفهان (سپهان، اسپهان) در دوران حکومت صفویه به اوج شکوفایی و کمال رسید و حاصل این رشد و شکوفایی، گنجینه‌ای از آثار تاریخی بی‌نظیری است که در گوشه و کنار این شهر دیده می‌شود. اما شوربختانه یک‌به‌یک این آثار مورد بی‌احترامی‌های بسیاری قرار گرفته و می‌گیرند؛ بافت ارزشمند جلفا یکی از این نمونه‌هاست که سندی گویا از پیوندی دوستانه و همزیستی گروهی از مردم با زبان، مذهب و فرهنگی متفاوت است که در پی دو مرحله کوچیدن در جنوب غربی زاینده‌رود در زمین‌های از آن شاه با آزادی کامل ساکن شده و شهرکی ساختند که به یاد سرزمین قبلی‌شان، «جلفای نو» نامش نهادند که شاردن جهانگرد معروف فرانسوی از«جلفای نو» به عنوان بزرگ‌ترین شهرک دنیا نام می‌برد هم‌زمان با دوره معاصر و خیابان‌کشی‌های جدید در اصفهان، ساخت خیابان حکیم نظامی سبب شد یکپارچگی بافت «جلفای نو» از بین برود و این محله به دو بخش مجزا تقسیم شد و بسیاری از آثار ماندگار آن از جمله بناها و خانه‌های تاریخی با معماری ارزشمند تخریب شد.

خیابان «سنگتراش‌ها» در سمت شرق خیابان حکیم نظامی و قسمت بزرگ‌تر بافت «جلفای نو» قرار دارد که به مادی کلیسای کاتولیک، کلیسای نرسس، کلیسای سنت میناس و کلیسای باغات یا سورب هاکوپ که نزدیک محله ایروانی‌هاست، راه دارد. این خیابان همچنین از طریق خیابان تبریزی‌ها به تعداد اندکی از خانه‌های تاریخی ارزشمند درحال‌ویرانی و سه خانه تاریخی معروف سوکیاس، داوید و سنت استپان که هم‌اینک در اختیار دانشگاه هنر اصفهان هستند و خانه لئون وکیل‌الدوله «زوولیان» یا «دفتر مهندسی پلشیر»، راه دارد.

خانه تاریخی داوید که در محله تبریزی‌ها- نبش کوچه تبریزی‌ها و در مجاورت خانه تاریخی سوکیاس- قرار دارد مربوط به دوره صفوی است. این بنا در ۱۱ دی ۱۳۸۰ با شماره ثبت ۴۷۰۰ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. بااین‌حال حریم کالبدی- منظری و کارکردی‌اش در معرض خطر و تهدید قرار گرفته است. در برابر این بنای ارزشمند تاریخی، ساختمانی در حال قد برا فراشتن است که حریم‌های این بنای قدیمی زیبا و بسیار ارزشمند به‌لحاظ تاریخی و ارزش‌های معماری را مخدوش کرده است.

این در حالی است که با مرور قوانین مربوط به میراث فرهنگی و تاریخی و طبیعی می‌توان دریافت بخش عمده‌ای از این‌گونه رفتارهای زیان‌آور و خسارت‌بار ریشه در مباحث قانونی کشور در مورد «ثروت‌های فرهنگی ملی و بومی» به دلیل قدیمی‌بودن تصویب قوانین و کم‌بهابودن نرخ جریمه‌ها و فاکتورهای بازدارنده قانونی دارد.

ادامه در صفحه ۱۷

نگاهی به ماجرای تخریب در منطقه تاریخی چغامیش خوزستان و عملکرد سازمان میراث فرهنگی

خودکرده را تدبیر هست

صدرا محقق

نمایی از تخریب‌های صورت‌گرفته در منطقه/ عکس: مهر

روزهای گذشته خبر تخریب تپه‌های اقماری چغامیش در شهرستان دزفول استان خوزستان از اصلی‌ترین خبرها در حوزه میراث فرهنگی بود. خبرگزاری‌ها و فعالان میراثی در خوزستان بلافاصله پس از این رویداد اقدام به انتشار اخبار این رویداد کرده و به آن واکنش نشان دادند. اما واکنش اولیه سازمان میراث به این خبرها تا حد زیادی مأیوس‌کننده بود. اگر چه چندروز بعد، این روند اصلاح شد و هم مدیر سازمان در شهرستان دزفول برکنار و هم برخورد اداری با کارمندان متخلفی که عامل این تخریب بودند، انجام شد.

خبر اولیه در این‌باره را مجتبی گهستونی از فعالان شناخته‌شده میراث در خوزستان به رسانه‌ها اعلام کرد که به این شرح بود: «روز دوشنبه، ۲۱ اردیبهشت، برای بازدید راهی منطقه چغامیش شدیم. صحنه‌ای دیدیم که باورکردنی نبود. تپه قفیلی در محوطه چغامیش با بیل مکانیکی و کامیون صددرصد تسطیح شده است. فاجعه بود. همه‌جا پر از زباله بود و خاک و تکه‌سفال‌های تاریخی با بی‌اعتنایی جابه‌جا می‌شدند. هیچ مسئول حراستی در منطقه حضور نداشت. از کشاورزان پرسیدیم چه کسی به شما مجوز تسطیح این محوطه تاریخی را داده، گفتند این کار با اجازه رئیس میراث فرهنگی دزفول انجام می‌شود».

به تعبیر این فعال میراثی محوطه باستانی تکه‌تکه‌شده همان است که ماه پیش ۱۰۸ شیء ارزشمند تاریخی آن از مؤسسه شیکاگو به ایران بازگشت. این اشیای تاریخی حدود هشتاد سال پیش از تپه‌های چغامیش در خوزستان کشف شده بود. عامل کشف این اشیا مؤسسه شرق‌شناسی دانشگاه شیکاگو آمریکا بود.

هلن کانتور باستان‌شناس آمریکایی که سال‌ها پیش در چغامیش اقدام به کاوش کرده بود درباره کاوش‌های چغامیش در موزه ایران باستان و در سال ۱۳۵۱ سخنرانی‌ای با عنوان «شهری در سپیده‌دم تاریخ» ایراد کرد و در آن سخنرانی این‌گونه گفت: «در این تپه این واقعیت نهفته است که از هفتمین هزاره پیش از عصر جدید تا شکوفایی کامل تمدن شوش، فرهنگ‌هایی در این منطقه بی‌وقفه جانشین یکدیگر بوده‌اند. از قاعده تا رأس این تپه ۱۵ لایه روی هم قرار گرفته است. بر خاک زرین آثاری از فرهنگ و تمدن و مدنیت در ۹ هزار سال پیش به چشم می‌خورد؛ این انسان‌ها چگونه می‌زیسته‌اند؟ درباره اینان نمی‌توان گفت عیلامی بوده‌اند. مردم این شهر کوچک هفت هزار سال قبل از میلاد از کشاورزی و دامپروری گذران می‌کردند.» بهار امسال اما بخش‌هایی از این منطقه باستانی که هلن کانتور درباره آن گفته بود: «جایی که سپیده‌دم تاریخ از آنجا سر زده» زیر چنگال ماشین‌های سنگین و بولدوزر تخریب شد.

بااین‌حال اما واکنش اولیه سازمان میراث فرهنگی کشور به این رویداد تلخ چه بود؟ مدیر روابط‌عمومی سازمان میراث فرهنگی، بیست‌وسوم اردیبهشت در اقدامی شتاب‌زده و عجیب با انتشار بیانیه جوابیه‌مانندی، رسانه‌ها را به گفتن «دروغ‌هایی به بزرگی یک تپه چند هکتاری!» متهم کرد. در بخشی از این جوابیه آمده است: «بررسی‌ها نشان می‌دهد یک کشاورز در زمین زراعی خود که در فاصله ۷۰۰ تا ۸۰۰ متری تپه اصلی چغامیش قرار دارد یک تپه ماهور را تسطیح کرده است». علاوه‌براین «غلامعلی باغبان‌کوچک»، رئیس اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری دزفول، که منطقه چغامیش در حوزه استحفاظی او واقع است نیز در این رابطه اعلام کرد: «تپه تخریب‌شده در محوطه گسترده چغامیش و تپه‌های اقماری آن واقع شده، اما فاقد ارزش تاریخی است. تپه تخریب‌شده با فاصله ۵۰۰متر از تپه اصلی قرار دارد و ارتفاع آن نیم‌متر از سطح زمین است».

تنها چندروز پس از انتشار این جوابیه و آن واکنش که در آن رسانه‌ها به صراحت به دروغ‌گویی متهم شدند و همچنین تپه تخریب‌شده فاقد ارزش تاریخی اعلام شد، سازمان میراث فرهنگی دست به اقداماتی زد که از ابتدا از آن انتظار می‌رفت. این مهم اما پس از آن انجام شد که رسانه‌ها و خبرنگاران و فعالان میراث فرهنگی با جدیت بیشتری به موضوع پرداخته و از مسئولان سازمان میراث خواستند واکنشی منطقی و علمی و کارشناسانه به موضوع نشان دهند؛ واکنشی که در جوابیه اولیه این سازمان به قلم مدیر روابط‌عمومی از این ویژگی‌ها خالی بود.

البته این تنها رسانه‌ها و فعالان میراثی نبودند که به موضوع واکنش نشان دادند. تخریب در چغامیش را فرماندار دزفول و کارشناس اعزامی او به تپه‌های تسطیح‌شده چغامیش نیز تأیید می‌کنند. به گزارش خبرگزاری مهر، حبیب‌الله آصفی، فرماندار دزفول، در این‌باره گفته است منطقه چغامیش که ۱۰۸ قطعه از آثار تاریخی متعلق به آن به‌تازگی به کشور بازگشته است، منطقه‌ای تاریخی و رمزآلود است که نباید به‌سادگی از کنار آن گذشت.

درهمین‌حال، علی‌محمد برج‌پور، مالک زمین چغاپهن در منطقه چغامیش، که چهار هکتار از آن را تسطیح کرده نیز به مهر گفته است: «یک‌سال است به‌دنبال تعیین حریم برای تسطیح چغاپهن بودم و هربار از میراث فرهنگی خواستم تا به تعیین حریم چغاپهن بپردازد. دو ماه پیش فردی به نام پورنوروز به‌عنوان کارشناس میراث فرهنگی و برخی دیگر از مسئولان آمدند و گفتند کار را شروع کنم تا مجوز بدهند و ۲۰ میلیون تومان هم از من گرفتند تا نامه تسطیح و تعیین حریم را بدهند که ندادند. من هم کار را شروع کردم. کارشناس میراث فرهنگی به من گفت کار را شروع کن و بعد مجوز را به تو می‌دهیم. کارشناس میراث فرهنگی دزفول و مسئولان به من گفتند که تپه را تعیین‌حریم کرده‌اند. به من گفتند تپه را صاف کن و من هم اقدام به تسطیح چهار هکتار از زمین برای استفاده کشاورزی کردم.»

هلن کانتور باستان‌شناس که سال‌ها پیش در چغامیش کاوش کرده بود درباره چغامیش در موزه ایران باستان و در سال ۱۳۵۱ سخنرانی‌ای با عنوان «شهری در سپیده‌دم تاریخ» ایراد کرد و در آن سخنرانی این‌گونه گفت: «در این تپه این واقعیت نهفته است که از هفتمین هزاره پیش از عصر جدید تا شکوفایی کامل تمدن شوش، فرهنگ‌هایی در این منطقه بی‌وقفه جانشین یکدیگر بوده‌اند»

پس از انتشار این اخبار در رسانه‌ها و واکنش جدی باستان‌شناسان به این تخریب بود که سازمان میراث فرهنگی رویکرد خود را عوض کرد. روز چهارشنبه، سی‌ام اردیبهشت اسدالله درویش‌امیری، معاون امور مجلس، حقوقی و استان‌های سازمان میراث فرهنگی گفت: «در پی تعرض به یکی از تپه‌های مجاور تپه باستانی چغامیش در استان خوزستان و حساسیت بالای مردم عزیز کشور، معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هیأت ویژه نظارتی را به منظور بررسی‌های لازم و دقیق‌تر، به خوزستان اعزام کرد. پس از بررسی‌های دقیق‌تر مشخص شد متأسفانه چند نفر از پرسنل میراث فرهنگی دزفول با سوءاستفاده از موقعیت شغلی و اداری با صدور مجوز غیرقانونی مرتکب تخلفاتی شده‌اند. پرونده تخلفات این افراد به نماینده رئیس سازمان در هیأت‌های تخلفات اداری سازمان که مسئولیت آن با معاونت امور مجلس، حقوقی و استان‌هاست، تحویل داده شده و قرار است جلسه اضطراری هیأت تخلفات اداری پنجشنبه ۳۱اردیبهشت تشکیل و با فوریت مورد رسیدگی قرار گیرد.» فردای آن روز و در ۳۱ اردیبهشت وب‌سایت اطلاع‌رسانی سازمان میراث خبری منتشر کرد به این شرح «یعقوب ذلقی، رئیس اداره میراث فرهنگی دزفول شد»؛ این خبر به معنای برکناری غلامعلی باغبان کوچک بود که به تعبیر رسانه‌ها تخریب در چغامیش با کوتاهی او انجام شد.

اما این پایان ماجرا نبود و در روز جمعه گذشته نیز با وجود تعطیلی اما حکم هیأت فوق‌العاده رسیدگی به تخلفات اداری در مورد دو کارمند متخلف میراث مرتبط با تخریب در چغامیش اعلام شد. براساس این خبر جلسه هیأت فوق‌العاده رسیدگی به تخلفات اداری سازمان به منظور بررسی پرونده تعرض به یکی از تپه‌های مجاور محوطه تاریخی چغامیش تشکیل شد. اسدالله درویش امیری، معاون امور مجلس، حقوقی و استان‌های سازمان میراث فرهنگی در این‌باره نیز گفت: این حساسیت برای سازمان میراث فرهنگی در درجه اول یک سرمایه است و نیز شبکه عظیم مردمی در قالب تشکل‌های مردم‌نهاد در مراقبت از اماکن تاریخی بسیاری از کمبودها، خلأها و کاستی‌های سازمان را جبران می‌کنند. وی ادامه داد: «بر همین اساس به محض اطلاع از خبر تعرض به یکی از تپه‌های مجاور محوطه تاریخی باستانی چغامیش، ریاست سازمان به سرعت هیأتی را به منطقه اعزام کرد که با همکاری مدیرکل استان و انجام بررسی‌های میدانی مشخص شد متأسفانه چند نفر از پرسنل یگان حفاظت و اداره میراث فرهنگی دزفول با اخذ رشوه، مجوز غیرقانونی صادر کرده‌اند. در همین راستا پرونده به دبیرخانه هیأت رسیدگی به تخلفات سازمان ارجاع شد و در روز پنجشنبه، ۳۱ اردیبهشت هیأت فوق‌العاده رسیدگی به تخلفات به‌منظور بررسی پرونده تشکیل جلسه داد که در اولین اقدام دو نفر از کارمندان متخلف به سه ماه آماده به خدمت محکوم شدند تا برابر مقررات آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات اداری و تکمیل مستندات تخلف نامبردگان در فرصت قانونی، جرم آنان مورد رسیدگی کامل قرار گیرد و احکام جرم متعاقبا صادر و اعمال شود». وی در ادامه، در رابطه با ابلاغ اتهام به افراد نامبرده، افزود: «برابر مقررات، ابلاغ اتهام صورت گرفته و نامبردگان یک ماه فرصت دفاع دارند. درضمن از آنجایی که اخذ رشوه جرم است، با معرفی نامبردگان به دستگاه قضائی پرونده برای رسیدگی به این دستگاه قانونی ارجاع می‌شود».

این اقدامات تأثیرگذار سازمان میراث فرهنگی در شرایطی صورت گرفت که انتظار می‌رفت از همان ابتدای کار و پس از انتشار خبر اولیه ماجرا می‌توانست این‌گونه باشد. بدون آنکه لازم باشد روی وب‌سایت رسمی سازمان جوابیه‌ای ناپخته که یادآور رویه و جوابیه‌های این سازمان در دولت قبل باشد، منتشر شود. جوابیه‌ای که برای فعالان رسانه‌ای و میراثی و باستان‌شناسان این حوزه که با اطلاع‌رسانی خود حساسیت افکار عمومی در این‌باره را رقم زدند، بیش از هرچیز تقویت‌کننده این گمانه بود که گویا با وجود تغییر دولت، وضعیت سازمان تغییری نکرده است.

نگاه

اجتماعات مجازی و مسئله نقض حریم خصوصی غایبان

ندا رضوی‌زاده

● اولیا و مربیان یکی از پایه‌های مدرسه، برای تبادل نظر و اطلاع‌رسانی در امور دانش‌آموزان، گروهی آنلاین روی وایبر تشکیل داده‌اند که نزدیک به ۸۰ نفر از اولیا و معلمان همان پایه به‌علاوه مدیر و معاون، عضو آن هستند. به‌جز مطالب، عکس‌ها و فیلم‌های ارسال‌شده «عبرت‌آموز» یا «زیبا و دل‌انگیز» که مرتبا در گروه‌های آنلاین دست‌به‌دست می‌چرخد، گاهی در مورد مسائل مدرسه نیز صحبت می‌شود. برنامه‌های مدرسه اطلاع‌رسانی می‌شود، یا والدین سؤالات کوتاهی در مورد برنامه‌های روزهای آینده مدرسه می‌پرسند. گاهی نیز معلمان و کادر مدرسه عکس‌هایی از فعالیت‌ها و برنامه‌های مدرسه که بچه‌ها در آن شرکت داشته‌اند، به اشتراک می‌گذارند. چنان‌که در اغلب جمع‌های این‌چنینی آنلاین ما مرسوم است، هیچ حرف و بحث چندان جدی‌ای آنجا به میان نمی‌آید و اگر بیاید با استقبالی مواجه نمی‌شود! در یکی از روزهای اواخر سال تحصیلی یکی از بچه‌های همان پایه مدرسه دچار سانحه‌ای دلخراش و در بیمارستان با وضعیت بسیار حادی بستری می‌شود. همه نگران وضعیت وخیم بچه هستند. همه خودشان بچه‌ای به سن‌وسال آن نوجوان دارند و درک می‌کنند چه وضعیت دشوار، دردناک و پردلهره‌ای است. ناخودآگاه اغلب کنجکاوند حال بچه را بدانند. مادر دانش‌آموز مذکور از همکاران کادر مدرسه است، چند نفر از اولیا نیز از پزشکان یا پرستاران همان بیمارستان یا بیمارستان‌های دیگر شهر هستند. بنابراین در طول یکی، دو روز پس از حادثه، آنها که به کادر درمانی یا والدین دانش‌آموز دسترسی دارند، گاه و بیگاه خبر از حال وی می‌دهند. به نظر می‌رسد همه اعضا، حتی کسانی که هیچ‌وقت در گروه اظهارنظری نکرده و فعال نبوده‌اند، دل‌نگران این نوجوان هستند و آن را اظهار می‌کنند. افراد ابراز احساسات و همدلی می‌کنند، به هم دلگرمی و امید می‌دهند، دعا می‌کنند، ختم جمعی قرآن را آغاز می‌کنند و... . در مدرسه هم مراسم دعا برای شفای عاجل این هم‌کلاسی برگزار می‌شود... .

در گروه آنلاین اولیا و مربیان، چند ساعتی که خبر نمی‌رسد، یکی می‌پرسد: «خبر تازه‌ای از حالِ... نیست؟ کسی خبری نداره؟». مخاطب ضمنی این سؤال، کادر مدرسه و والدینی هستند که دسترسی به والدین و کادر درمانی دانش‌آموز مزبور دارند. در خلال سه، چهار روزی که نوجوان با وضعیتی بسیار حاد و ناامیدکننده در بیمارستان بستری و در جدال مرگ و زندگی بین هوشیاری و کما در رفت‌وآمد است، بعضی اعضا اخبار دقیقی از حال او را در گروه به اشتراک می‌گذارند. گاهی حتی به فراخور حرفه و اطلاعات‌شان با اصطلاحات دقیق و تخصصی پزشکی، وضع دانش‌آموز نوجوان را توصیف می‌کنند. در آخرین شب، یکی از همین اعضا خبری موثق و بسیار دردناک را در مورد آخرین وضعیت این دانش‌آموز در بیمارستان به اشتراک می‌گذارد که در پی آن هشدار می‌دهد: «والدین بچه از این اخبار ناگوار هنوز مطلع نیستند، لطفا مراقب باشید مطلع نشوند. ضمنا مراقب باشید فرزندان‌تان از این آخرین خبرها از حال وخیم هم‌کلاسی‌شان فعلا مطلع نشوند!»

کنجکاوی و حساسیت عاطفی در جامعه ما، آن هم نسبت به حال وخیم یک نوجوان که قربانی یک سانحه دلخراش شده است، اتفاقی کم‌وبیش طبیعی تلقی می‌شود.

ادامه در صفحه ۱۷

جدول ۲۲۶۷ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- سکوی شیرجه- هم‌وزن- گرمابه ۲- فیلسوف، ریاضی‌دان، ستاره‌شناس و رباعی‌سرای ایرانی دوره سلجوقی- عزیز و ارجمند- همراه ۳- گشاده- به سن بلوغ رسیده- در کبد تولید می‌شود - دوتا الف ۴ - سرشار و لبریز- کارگروه- گازی مرکب از سه اتم اکسیژن ۵- مهربان- رویکرد ۶- گشایش- از حبوبات- تازه به دوران رسیده ۷- از خواهران برونته - برچسب قیمت- بندری در اوکراین ۸- سراپرده- فروغ و پرتو- فراری ۹- فرکانس - قساوت و بی‌رحمی- ماه دهم ۱۰- مجاور- دروغی- داستانی کوتاه نوشته گوگول ۱۱- میوه گرمسیری سرشار از ویتامین- تازه و جدید ۱۲- سخن یاوه و بیهوده- مجموعه وسایل آشپزخانه- خوراکی برای چارپایان اهلی ۱۳- زائو ترسان- تکیه‌کردن- یگانه- پول ژاپن ۱۴- پایتخت اکوادور- مطلبی را با آب و تاب خواندن- بدون همسربودن ۱۵- گداخته و بسیار داغ- وضع موجود - رهسپار.

عمودی:

۱- مقابل خروج - نام دیگر کوکو- نیم‌تنه زنانه ۲- برگشتن- فلزی دیرگداز که به‌عنوان کاتالیزور استفاده می‌شود- همدم و مونس ۳- بله آلمانی- قدر و منزلت- مشت مال- عید ویتنامی‌ها ۴- ورزشگاه مشهور انگلستان- افترا- از فرماندهان سپاه کیخسرو کیانی ۵- مشترک روزنامه و مجله- سروری ۶- فیلسوف نامی آلمان در قرن نوزدهم- کوزه‌گر- آموزشگاه هنری ۷- تکه‌پارچه سه‌گوش- سیاره زهره- دستگاه ردگیری در هواپیما ۸- ساز شکسته!- دانش مطالعه اقوام مختلف انسانی- لنگه در و پنجره ۹- فهرست الفبایی آغاز کتاب- طفیلی- تلویزیون ۱۰- دستگاه اعدام مجرمان در فرانسه- زاپاس- اسب قهوه‌ای ۱۱- گوشه‌ای در دستگاه نوا- نوعی ذغال‌سنگ ۱۲- حیله و نیرنگ- همراه با طنز و شوخی- عارضه بزرگ‌شدن غده تیروئید ۱۳- تلخ- رهبر خون‌خوار قوم هون- از الفبای فارسی- مکان ۱۴- نام غلام سلطان محمود- زدودن، پاک‌کردن- مستمری ۱۵- منت‌گذارنده- اولین مقتول تاریخ- سبک ادبی صائب تبریزی.

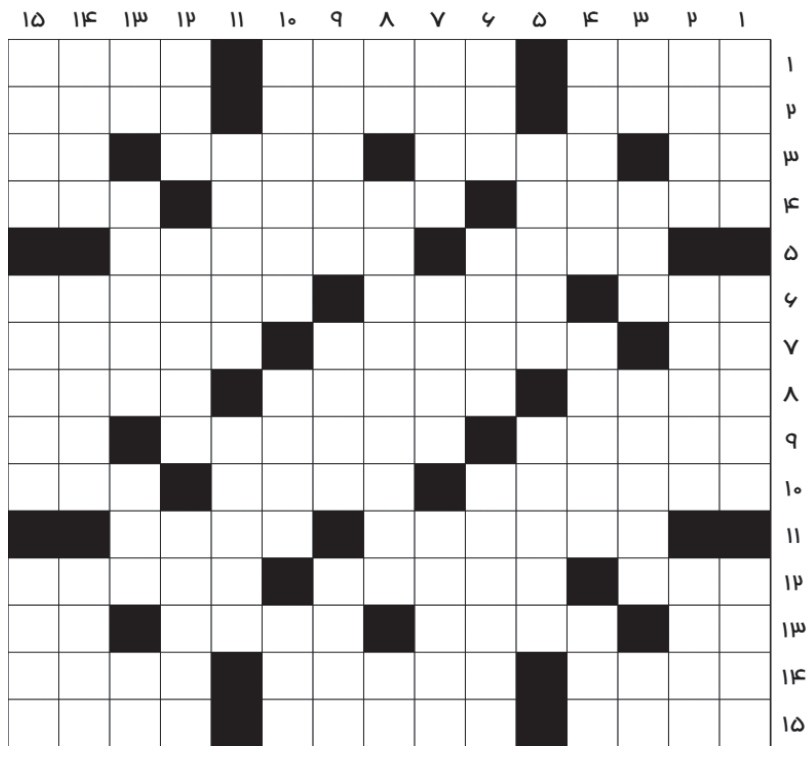

حل سودوکو سخت

۳	۵	۹	۱	۶	۲	۴	۸	۷
۸	۷	۴	۵	۳	۹	۶	۱	۲
۲	۱	۶	۷	۸	۴	۵	۳	۹
۵	۸	۱	۹	۴	۷	۲	۶	۳
۸	۴	۷	۶	۲	۳	۸	۵	۱
۶	۳	۲	۸	۵	۱	۹	۷	۴
۱	۶	۳	۲	۹	۸	۷	۴	۵
۷	۲	۵	۴	۱	۶	۳	۹	۸
۴	۹	۸	۳	۷	۵	۱	۲	۶

حل سودوکو ۱۲۶۳

۶	۷	۱	۳	۵	۸	۲	۹	۴
۸	۴	۵	۹	۱	۲	۷	۶	۳
۲	۳	۹	۴	۷	۶	۱	۸	۵
۱	۸	۷	۲	۳	۹	۵	۴	۶
۳	۵	۴	۶	۸	۷	۹	۲	۱
۹	۶	۲	۵	۴	۱	۳	۷	۸
۷	۲	۳	۸	۶	۵	۴	۱	۹
۵	۱	۸	۷	۹	۴	۶	۳	۲
۴	۹	۶	۱	۲	۳	۸	۵	۷

جدول ۲۲۶۶

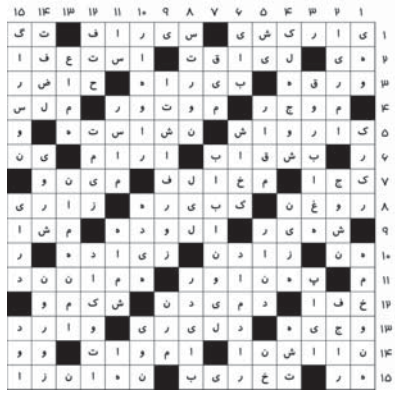

سودوکو سخت ۱۲۶۴

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۲		۸		۴			
۱		۵				۷	۴	
	۳				۵	۸		
	۷					۵	۳	۱
			۵			۹		۷
		۱		۳			۶	۸
	۴	۶				۱		
۲			۴		۹			
	۹		۶			۲		

سودوکو ۱۲۶۴

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۵	۳	۸		۷			۶
				۹			۵	
		۴	۵	۶	۳	۷		
۱	۷	۸	۴		۲		۹	
۳			۷			۲		۸
۴	۲		۶			۱		۳
	۳		۱			۴	۶	۹
۶	۸				۴			۱
		۱	۹		۶			۷